

Ф.В. Узунов (*Відкритий Таврійський коледж Університету економіки і управління, м. Сімферополь, Автономна Республіка Крим, Україна*)

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ЧИННИК СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ У РЕГІОНІ

У статті досліджено вплив державного регулювання на формування й ефективність використання ресурсів корпоративних підприємств, обґрунтовано роль і значення державної корпоративної власності, розглянуто процеси державного регулювання економіки як своєрідної реакції на дію стимулюючих чинників функціонування ринкового механізму, досліджено трансформаційну роль держави як можливість підтримки технологій і проектів, використання різноманітних форм кооперації між суб'єктами господарювання на основі системної інтеграції корпоративних підприємств.

Ключові слова: державне регулювання економіки, корпоративна ефективність, підприємницька діяльність держави, поведінка об'єктів як складних систем, вартість бізнесу, економічна оцінка діяльності корпоративних підприємств, корпоративне управління.

Форм. 3. Табл. 3. Літ. 11.

Ф.В. Узунов (*Открытый Таврический колледж Университета экономики и управления, г. Симферополь, Автономная Республика Крым, Украина*)

ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ КАК ФАКТОР СОЗДАНИЯ БЛАГОПРИЯТНЫХ УСЛОВИЙ ДЛЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КОРПОРАТИВНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В РЕГИОНЕ

В статье исследуется влияние государственного регулирования на формирование и эффективное использование ресурсов корпоративных предприятий, обоснованы роль и значение государственной корпоративной собственности, рассматриваются процессы государственного регулирования экономики как своеобразная реакция на действие стимулирующих факторов функционирования рыночного механизма, исследуется трансформационная роль государства как возможность поддержки технологий и проектов, используются разнообразные формы кооперации между субъектами хозяйствования на основе системной интеграции корпоративных предприятий.

Ключевые слова: государственное регулирование экономики, корпоративная эффективность, предпринимательская деятельность государства, поведение объектов как сложных систем, стоимость бизнеса, экономическая оценка деятельности корпоративных предприятий, корпоративное управление.

F.V. Uzunov (*Open Tavrida College, University of Economics and Management, Simferopol, Autonomous Republic of Crimea, Ukraine*)

STATE REGULATION AS A FACTOR IN CREATING FAVOURABLE CONDITIONS FOR ECONOMIC ACTIVITY OF CORPORATE ENTERPRISES WITHIN A REGION

The article studies the influence of state regulation upon the formation and efficient usage of resources by corporate enterprises; the role and the importance of state corporate property are grounded; the processes of state regulation of the economy as a certain reaction on the stimulating functioning of the market mechanism are considered; the transformational role of state supporting various technologies and projects is considered. It is also described how various forms of cooperation between economic subjects are applied on the basis of system integration of corporate enterprises.

Keywords: state regulation of the economy; corporate efficiency; entrepreneurial activity of state; behavior of subjects as complex systems; cost of business; economic evaluation of corporate enterprises activities; corporate management.

Постановка проблеми. Необхідним є обґрунтування такої діяльності держави, для якої однією з умов підприємницької діяльності є своєчасне та ефективне прийняття рішень з метою оцінки економічної діяльності корпоративних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні опубліковано чимало праць, присвячених даній проблемі. Одержані наукові результати свідчать про наявність у цій сфері значної кількості невирішених проблем, зокрема при обґрунтуванні концептуальних основ стратегічного розвитку окремих регіонів.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. На сучасному етапі процес формування стратегічного розвитку вітчизняних регіонів є одним із найважливіших напрямів діяльності виконавчих і законодавчих органів влади всіх рівнів. Враховуючи, що значна кількість питань залишається мало дослідженою, зокрема щодо корпоративних підприємств, слід розробити методичні й організаційні прийоми, сформувати тренди структурних зрушень тощо.

Мета дослідження. Обґрунтувати необхідність державного регулювання як додаткового чинника створення сприятливих умов для діяльності корпоративних підприємств, організацію належного контролю за своєчасним і повним надходженням дивідендів державі як власнику корпоративних прав при розподілі прибутків суб'єктів підприємницької діяльності.

Основні результати дослідження. Формування і становлення ринкових відносин в Україні супроводжується неухильним розширенням сфери недержавних форм господарювання – приватних підприємств, фермерських господарств, кооперативів, акціонерних товариств відкритого та закритого типів, товариств з обмеженою відповідальністю тощо.

Досягнення ефективності приватизаційних процесів, існуюча корпоративізація підприємств і надходження їх акцій у відкритий продаж на фондовій біржі вимагає практично від кожного акціонера вміння аналізувати фінансову інформацію, приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо інвестування своїх коштів в акції та інші цінні папери, вкладати їх у такі види господарської чи економічної діяльності корпоративних підприємств, які приносять гарантований прибуток. Це в повній мірі відноситься і до діяльності держави, для якої однією з умов успішної підприємницької діяльності є своєчасне й ефективне прийняття рішень з метою оцінки основних напрямків діяльності акціонерного товариства, аналізу співвідношення статутного фонду до емісії і після неї, дотримання строків виплати й величини дивідендів тощо.

Сучасні передові економічні системи є надзвичайно складними. Наприклад, США виробляє близько 30 млн. найменувань продукції, в країні налічується близько 16 млн. підприємств. У США існує багато ринків (робочої сили, капіталів, товарів, цінних паперів тощо), які розвиваються як за спільними для всієї економічної системи законами, так і за такими законами, які властиві лише для окремих видів ринків [3].

У той же час у процесі встановлення рівноваги на національному й регіональному ринках активну участь повинна взяти держава. Остання виконує низку важливих соціально-економічних функцій, застосовує комплекс економічних і адміністративних важелів, спрямованих на врівноваження національного ринку і задоволення попиту населення.

Відсутність такої збалансованості та посилення нерівноваги зумовлюють виникнення економічних криз, галопуючої інфляції, диспропорційності розвитку економіки, розрив господарських і міжгалузевих зв'язків тощо.

Деструктуровані процеси в економіці обумовлені об'єктивними і суб'єктивними чинниками. Це в повній мірі стосується і сфери соціально-економічної політики розвитку АР Крим. Широкого розповсюдження набули підходи, в яких заперечувалась або зводилась до мінімуму необхідність державного втручання в розвиток економіки, перебільшувалась роль ринкового саморегулювання.

В той же час механізм саморегуляції ринкової економіки за відсутності конкурентного середовища спонукав підприємства регіону не до нарощування обсягів виробництва, а до його скорочення, підвищення цін, розкручування інфляційної спіралі тощо.

Зроблена ставка на широке використання монетарних методів, механізмів ринкового саморегулювання і спонтанності економічного розвитку виявиться стратегічним прорахунком. Таким чином, адаптація економіки України до умов, що постійно змінюються, неможлива без значної активізації регуляторної діяльності держави.

Певна кількість дослідників вважають, що у суспільстві держава повинна виконувати дві основні функції: 1) функцію забезпечення балансу інтересів суб'єктів економічної і соціальної діяльності (виробників і споживачів, роботодавців і найманих працівників через механізми бюджетної політики, податкового регулювання умов праці тощо); 2) друга функція полягає в забезпеченні загальних умов функціонування і розвитку кожної з названих сфер та елементів, що їх утворюють [1; 3].

Світовий досвід свідчить, що для кожної країни вони мають тільки свої властиві функції, які залежать від інституціонального середовища. Сучасні умови господарювання передбачають використання нових засад організації управління корпоративними підприємствами.

Отже, з огляду на визначену роль державної корпоративної власності, до основних напрямів її функціонування можна віднести організацію належного контролю за своєчасним і повним надходженням дивідендів державі як власнику корпоративних прав (до державного бюджету) при розподілі прибутку суб'єктів підприємницької діяльності зі змішаною формою власності. Позиція держави як акціонера при прийнятті рішень про розмір дивідендів має враховувати довгострокові перспективи розвитку підприємства і відповідну можливість зростання ціни акційної конкурентоспроможності українських підприємств.

Необхідність державного регулювання економіки є своєрідною реакцією на існуючі стримуючі чинники функціонування ринкового механізму, нор-

мальні умови роботи якого передбачають регулярну демонополізацію економіки, її антиінфляційну оцінку за допомогою стабільної грошової політики, створення ефективної системи економічних регуляторів і систем управління станом окремих об'єктів та економікою на різних ієрархічних рівнях.

До основних причин кризового стану економіки в регіоні відносяться:

- непослідовність політики держави у сфері розвитку економічних і корпоративних відносин;

- диспаритет цін, що призвів до повного занепаду окремих галузей економіки АР Крим;

- відсутність науково обґрунтованого підходу до процесів перспективного розвитку з урахуванням тенденцій світового розвитку економік країн;

- недосконалість системи кредитування, наявність втрат ресурсів і продукції при збереженні;

- відсутність кваліфікованих кадрів у галузях економіки АР Крим, здатних приймати відповідальні управлінські рішення.

Стан економічного об'єкта системи характеризується переліком усіх можливих (як правило, статичних) властивостей даного об'єкта і поточними значеннями (як правило, динамічними) кожного із властивостей. Об'єкти не існують ізольовано, вони впливають на інших і самі зазнають впливу інших об'єктів [6].

Економічну поведінку об'єкта характеризує те, як об'єкт впливає на інших і чи сам зазнає впливу з точки зору зміни стану цих об'єктів і передачі інформаційних повідомлень (в цей період здійснюються операції з управління).

З цієї точки зору політика держави як внутрішнього, так і зовнішнього спрямування в частині корпоративної діяльності може розглядатися як сукупність конкретних напрямків дій, об'єднаних єдиною національною метою на основі вимог інформаційного характеру [11].

Це пов'язано з тим, що в міру свого формування економіка інформаційного суспільства починає використовувати не 2, а 4 основні ресурси: працю, капітал, всі види підприємницької діяльності і релевантну інформацію¹ [10].

Перші 2 ресурси є основними чинниками виробництва, інші 2 – необхідними умовами їх ефективного використання з метою отримання бажаних кінцевих результатів. Їх раціональне співвідношення у корпоративній діяльності підприємств у практичних умовах має надзвичайно важливе значення. Для акціонерів інформаційний попит зумовлює сукупність характеристик ринку (кількість, якість продукції чи послуги тощо), необхідну споживачеві у певний час, у повному суспільному оточенні з метою вирішення поставлених завдань.

Серед них – формування ресурсних стратегій, формування ринку праці і капіталів, процесів реінвестування, реінжірингу бізнесу тощо.

Так, процес реінжірингу бізнесу може бути пов'язаний також з економіко-математичною моделлю бізнесу, тобто представленням основних господарських процесів підприємства, взятих в їх взаємодії на формалізованій основі.

¹ Релевантність (від англ. relevance – актуальність, значимість) – значеннєва відповідність між інформаційними запитом і отриманим повідомленням.

В таких умовах, коли вкладання в акції на рівні корпоративних підприємств не приносять гарантованого доходу, основним джерелом для прийняття рішень може бути емісійний проспект або ж відомості про пропозиції цінних паперів на продаж.

Спираючись на світовий досвід і практику, слід було б і для вітчизняної економічної корпоративної діяльності розробити певні стандарти щодо змісту емісійного проспекту.

Головним в емісійному проспекті має бути обґрунтування напрямків діяльності акціонерного товариства (АТ), одержання об'єктивної оцінки кінцевих результатів його господарської діяльності з метою визначення умов додаткового приросту продукції або витрат, зумовлених організаційними чинниками.

Під організаційними чинниками мається на увазі властивість економічних систем проявляти взаємозалежну поведінку окремих частин системи у межах цілого. Виділення частин системи і фіксування зв'язків між ними є процесом структуризації систем. Для агропромислового виробництва характерна адаптивна поведінка, здатність до цілеспрямованої зміни власної структури в середовищі, що динамічно або стохастично змінюється. Тому при вивченні умов підвищення ефективності виробництва акціонерних товариств слід насамперед аналізувати закономірності управління змінами, які призводять до підвищення якості організації системи, ступеня досягнення нею поставлених цілей у визначеному середовищі.

До важливих шляхів удосконалення корпоративних прав держави слід віднести також забезпечення оцінки ефективного використання та збереження державного майна, яке увійшло до статутних фондів суб'єктів підприємницької діяльності зі змішаною формою власності.

Одним із найбільш важливих і складних методичних питань при проведенні приватизації державних підприємств була і є оцінка майна. Для визначення оціночної вартості можна користуватися двома методами: коректування початкової вартості та капіталізації прибутку.

У зарубіжній практиці для оцінки вартості майна використовують такі методи: метод витрат, метод ринкового порівняння, метод дисконтування прибутку. Метод витрат заснований на отриманні відомостей про ринкову вартість активів корпоративного підприємства. Метод ринкового порівняння передбачає визначення вартості підприємства (видів майна) за аналогією з іншими. При цьому вартість бізнесу визначається його здатністю забезпечувати дохід (на основі ринкових чинників). Метод дисконтування прибутку передбачає встановлення прогнозованого рівня дохідності майна і норми дисконту.

Оцінка вартості майна може здійснюватись поетапно на основі послідовного визначення первісної, відновлювальної та залишкової вартості.

Даними для оцінки вартості майна підприємства можуть стати дані балансу – його актив і пасив. До активу відносять: вартість основних фондів (ОФ), за відрахуванням зносу (залишкова вартість), нематеріальні активи, капіталовкладення, невстановлене обладнання, довгострокові вклади, запаси та затрати (без сировини) тощо.

Стартова ціна на придбання підприємства розраховується як різниця між вартістю активів і кредитами, які знаходяться на пасиві підприємства.

Кінцевим результатом оцінювання об'єкту приватизації є ціна. Оціночна вартість майна підприємства може бути розрахована методом коригування його початкової вартості як суми таких складових: залишкова вартість $ОФ$, нематеріальні активи, запаси і затрати; фінансові активи; капіталовкладення та аванси; вартість незакінченого будівництва, помножена на коефіцієнт індексування $ОФ$.

Оціночна вартість корпоративного підприємства може бути розрахована методом капіталізації прибутку за формулою:

$$ОФ = \frac{P + A - N_p}{Sd(1 - S_n)}, \quad (1)$$

де P – річний балансовий прибуток, який фактично був у попередньому році; A – амортизаційні відрахування $ОФ$ в майбутньому році; N_p – податок на прибуток та інші виплати в бюджет; Sd – середній розмір ставки депозиту; S_n – відносна ставка оподаткування прибутку.

Середню норму амортизації (N_a) розраховують таким чином:

$$N_a = \frac{A}{S_b} \times \frac{S_v}{S_o}, \quad (2)$$

де S_b , S_v , S_o – відповідно балансова, відновлювальна та оціночна вартість $ОФ$ підприємства.

Важливою соціальною проблемою приватизації підприємств є їх оцінка з позицій довгострокових трендів і прогнозів можливого доходу господарського майна, що приватизується.

Такий підхід обумовлює необхідність розробки ефективних заходів і програми їх виконання щодо використання й збереження державного майна, яке увійшло до статутних фондів суб'єктів підприємницької діяльності. В цьому випадку держава як суб'єкт економічної системи зобов'язана за допомогою економічних та адміністративних важелів впливати на вибір виробників, спрямовуючи його у русло не тільки власних, але й регіональних або народно-господарських інтересів. Це пов'язано з тим, що виникає процес передачі частини прав власності і зобов'язань державних підприємств і їх підрозділів приватному сектору.

Основною метою приватизаційного процесу було створення високоефективного приватного сектору економіки, ліквідація державного монополізму і розвиток конкуренції, підсилення мотивації до високоефективної праці, забезпечення соціального захисту населення, стабілізація економічного стану шляхом залучення іноземних інвестицій і розвиток різних форм власності.

Реалізація цих завдань у зв'язку з неефективністю корпоративної діяльності потребує розробки методичних аспектів економічної оцінки діяльності акціонерних товариств у постприватизаційний період. В умовах ринкової економіки та використання економічних методів управління підприємством проблема економічної оцінки діяльності акціонерних підприємств стоїть особливо гостро і займає важливе місце у сфері корпоративного управління.

Поняття «економічна оцінка діяльності корпоративних підприємств» порівняно нове в економічній науці і з'явилося в процесі дослідження економічної ефективності агропромислового виробництва. У зв'язку з цим необхідне вивчення суті цього поняття, видів і методів оцінювання господарської діяльності акціонерних товариств, кінцевих результатів, режимів функціонування підприємств з урахуванням умов ринку.

Встановлено, що формування ринку через діючий механізм приватизації стало причиною дезінтеграції великих господарських структур, розриву налагоджених технологічних зв'язків, ліквідації попереднього механізму регулювання міжгалузевих відносин.

Приватизація підприємств як важливий елемент трансформації економічної системи мала забезпечити два основних завдання: підвищення економічної ефективності їх господарської діяльності і формування класу власників.

Дослідження показують, що першочергове значення в ринкових умовах має те, як підприємство працює (яка його ефективність), а не форма власності, на базі якої воно функціонує. Це пов'язано з тим, що роздержавлення підприємств призвело до зміни відповідальності за ефективне використання ресурсів, зокрема агроресурсів, що ускладнило адаптацію підприємств до умов ринку.

Адаптація приватизованих підприємств до ринкового середовища являє собою процес, який має економіко-правову, виробничу і соціальну складові. Кожний з цих компонентів має виконувати свої функції, використовуючи їхню системну взаємодію. Але основою адаптації є виробниче і фінансове пристосування, оскільки воно визначає ефективність господарської діяльності корпоративного підприємства, що дає можливість застосувати методи математичного моделювання.

При такому підході на мікрорівні відома цільова функція, яка потребує узгодження з технологічними, природними, трудовими ресурсами, що одночасно є обмеженнями задачі.

В цих умовах необхідне впорядкування цілей розвитку. Їх реалізація здійснюється таким чином: є n підприємств, що функціонують і беруть участь в формуванні різних ринків продукції, і L видів ресурсів, розподіл яких пропонується здійснювати згідно з обмеженням виду:

$$\sum_{k \in K} \sum_{j \in J} X_{ijk} \leq A_i \quad (1, m), \quad (3)$$

де A_i – об'єм i -ого виду ресурсу, $i = 1, 2, \dots, m$; m – кількість ресурсів, що беруть участь у формуванні кінцевого продукту; X_{ijk} – шуканий об'єм i -ого виду ресурсу, необхідного для створення j -ого виду продукту в кількісному типі організаційних формувань.

Адаптивна модель задачі має блочно-діагональну структуру і складається із низки блоків і координуючої частини. Блоки являють собою різноперіодні моделі виробництва, зв'язані з іншими підсистемами за допомогою зв'язуючого блоку.

Серед функцій державного регулювання важливою є підтримка внутрішніх і зовнішніх чинників, що позитивно впливають на досягнення основних регіональних макроекономічних показників (табл. 1).

Таблиця 1. Виробництво валового регіонального продукту в АР Крим (у фактичних цінах), млн. грн. [8, 34]

	2005	2006	2007	2008	2009	2009 р. порівняно з 2005 р. (+/-)
Валова добова вартість	11937	14853	19607	25647	26174	+14237
Оплата послуг фінансових посередників	-222	-397	-660	-1089	-1571	-1349
Валова добова вартість в основних цінах	11715	14456	18947	24558	24603	+12888
Чисті податки на продукт	1133	1588	1927	2807	2793	+1660
Валовий регіональний продукт	12848	16044	20874	27365	27396	+14548
Валовий регіональний продукт у розрахунку на одну особу, грн.	6460	8101	10574	13898	14109	+7649

Це пов'язано з тим, що рушійні сили змін як основа ефективного управління обумовлені не тільки внутрішніми можливостями підприємств, а й різними впливами (новими законами, технологічним прогресом, міжнародною конкуренцією тощо).

Економічний аналіз особливостей формування валового регіонального продукту в АР Крим показує, що сформувалися основні тенденції розвитку відносно валової доданої вартості (порівняно з 2005 р. у 2009 р. збільшення склало 2,2 раза [8]), валового регіонального продукту як кінцевого результату, обумовленого науковою організацією управління, застосованими технологіями, непередбаченим впливом природних умов, кон'юнктурою ринку тощо. Так, показник збільшився у 2,1 раза [8], в основному за рахунок цінних чинників, а не за рахунок ефективного використання ресурсів усіх видів і ринкового попиту.

Формування валового регіонального продукту забезпечується ефективністю виробництва суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм (табл. 2).

Таблиця 2. Кількість суб'єктів ЄДРПОУ за організаційно-правовими формами господарювання в АР Крим (фрагмент) [8, 125]

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2010 р. у % до 2005 р.
Усього	41729	43371	45204	47600	49297	51285	52394	1208
у тому числі фермерських господарств	2007	1984	1987	1943	1899	1810	1767	89,1
приватних господарств	10089	10251	10654	11079	11569	11772	11943	116,5
державних господарств	245	237	235	237	231	226	223	94,1
акціонерних товариств	1174	1213	1221	1194	1152	1104	1064	87,7
товариств з обмеженою відповідальністю	7383	8417	9273	10287	11422	12307	12801	152,1
кооперативів	1831	1900	2009	2129	2274	2478	2611	137,4
корпорацій	32	32	33	33	33	31	31	96,8

Найбільша питома вага із загальної кількості суб'єктів господарювання припадає на приватні господарства (22,8% у 2010 р.), товариства з обмеженою відповідальністю (24,4%), і кооперативи (5%). Загалом, ці 3 організаційні форми господарювання займають 52,2% із загальної кількості 52394 од. у

2010 р., потребують розробки наукової концепції управління, стратегії управління всіма видами ризиків, умов диверсифікації виробництва тощо.

Відсутність чіткої концепції розвитку процесів реформування підприємств проявляється у появі самої структури форм господарювання, які були створені спонтанно, без економічного обґрунтування подальшої стратегії розвитку. Прискорення соціально-економічних перетворень на селі, насамперед у сфері відносин власності на землю, засоби виробництва та кінцеві результати не призвели до підвищення ефективності виробництва, а навпаки прискорили темпи спаду виробництва.

Розроблена нами концепція управління корпоративними підприємствами передбачає поступову зміну форм власності, перетворення форм і способів господарювання на основі особливостей управління, впровадження інститутів ринкової економіки, формування нової системи суспільних відносин.

Сучасні організаційні перетворення в економіці підприємств АР Крим були здійснені при ігноруванні необхідності послідовного, поетапного переходу до ринкових відносин, а здійснені зміни не забезпечили конкурентоспроможність промислової і сільськогосподарської продукції; економічну і продовольчу безпеку регіону.

Згідно з розробленою методологією управління, виробництво промислової продовольчої продукції розглядається як діяльність складної системи із взаємозв'язків підсистем. При цьому особливу увагу слід приділити реальним зв'язкам між підсистемами, а також можливостям регулювання цих зв'язків. Як основні розглядаються економічні методи управління, що дозволяють виявити економічні параметри, вплив яких дозволить досягти бажаного економічного стану системи в цілому. До таких економічних параметрів відноситься формування капітальних інвестицій в економіку суб'єктів господарювання АР Крим (табл. 3).

Таблиця 3. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування в АР Крим (у фактичних цінах), тис. грн. [8, 164]

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Усього	4084136	5444917	8306212	9889534	7044360	8278222
У тому числі за рахунок коштів державного бюджету	360318	375603	846639	699355	482806	823923
Питома вага коштів державного бюджету, %	8,8	6,9	10,2	7,1	6,8	9,9
Власних коштів підприємств та організацій	2227783	3229156	421844	5713455	3933827	4147845
Коштів іноземних інвесторів	412969	170178	362278	413987	669751	373658
Коштів вітчизняних інвесторів	36073	44292	75472	141043	72248	27309
Коштів населення на індивідуальне будівництво	143699	275854	562279	431829	394751	1358516
Кредитів банків та інших позик	518668	824731	1270051	1499438	871205	488762
Інших джерел фінансування	213617	232648	408671	482701	338230	373131
Коштів місцевих бюджетів	171009	292455	568978	507726	281482	565756

Економічний аналіз даних табл. 3 показує, що на власні кошти підприємств і організацій припадає 50,1%, кошти місцевих бюджетів – відповідно 6,8%, кошти вітчизняних інвесторів – 0,32% від загального обсягу капітальних

інвестицій, кошти іноземних інвесторів – 4,57% (або більше за кошти вітчизняних інвесторів у 14 разів). За досліджувальний період питома вага коштів державного бюджету збільшилася на 1,1% (38,8% у 2005 р. до 9,9% у 2010 р.).

Така викривлена структура надходжень капітальних інвестицій не сприяє сталому розвитку економіки, зменшує довіру інвесторів.

Вивчаючи можливості вдосконалення механізму державного регулювання корпоративної діяльності, слід відзначити, що в ній недостатньо повно відображені ті специфічні організаційно-правові зміни, що призвели до появи нової ролі корпоративних підприємств як однієї з складових, що забезпечує інноваційний розвиток підприємств регіону.

Комплексний аналіз умов інноваційного розвитку корпоративної діяльності вимагає дослідження трансформацій у його системі управління й організаційно-економічного забезпечення, спрямованого на створення умов оптимального використання науково-технічного потенціалу та конкурентних переваг корпоративних підприємств АР Крим [1].

При цьому необхідно врахувати характерну особливість розвитку корпоративної діяльності – її зв'язок з прямими іноземними інвестиціями.

Трансформаційна роль держави виявилась: у підтримці технологій і проєктів, а також процесів дифузії базових технологій на основі більш тісного взаємозв'язку державних і приватних інтересів; у заохоченні різноманітних форм кооперації між суб'єктами господарювання на основі системної інтеграції корпоративних підприємств.

Дослідження показують, що за цей період пряме державне регулювання змінилось розширенням непрямих засобів впливу на ефективність виробництва корпоративних підприємств, технологічна база яких за останнє десятиріччя майже не змінилась, а існуюча система організаційно-управлінських технологій не впливає в повній мірі на якість продукції, сучасну інноваційну політику розвитку.

З цих причин неврахування сучасної економічної динаміки та джерел економічного зростання призводить до втрат виробничих ресурсів, зменшує забезпеченість наявних ресурсів зростаючими потребами.

Висновки. Розроблена концепція управління економічною діяльністю корпоративних підприємств за участю держави передбачає поступову зміну форм власності, здійснення перетворення форм і способів господарювання на основі особливостей управління, впровадження інститутів ринкової економіки.

1. Дячук Д. Трансформаційні процеси у світовому аерокосмічному комплексі в контексті переходу економіки на інноваційний шлях розвитку // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №8. – С. 23–30.

2. Кадієвський В.А., Кравченко В.П. Проблеми стимулювання інноваційної діяльності корпоративного сектора // Економіка регіонів: проблеми і перспективи: Збір. наук. праць / Заг. ред. Д.О. Лазаренко. – Вип. 4. – Слов'янськ: СДПУ, 2009. – С. 5–9.

3. Леоненко П.М., Черепніна О.І. Сучасні економічні системи: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006. – 429 с.

4. Лукінов П. Методи і засоби державного регулювання: економіка перехідного періоду // Економіка України. – 1999. – №5. – С. 8–11.

5. Панасюк Б.Я. Прогнозування та регулювання розвитку економіки. – К.: Поліграф книга, 1998. – 304 с.

6. Регіони України: Статистичний збірник. – К., 2010. – Ч. 1. 368 с.
7. Роль держави у довгостроковому економічному зростанні / За ред. Б.Е. Кваснюка. – К.: Ін-т екон. прог.; Х.: Форт, 2003. – 424 с.
8. Статистичний щорічник АР Крим за 2010 рік / Головне управління статистики в АР Крим. – Сімферополь, 2010. – 551 с.
9. Стратегія розвитку України: теорія і практика / За ред. О.С. Власюка. – К.: НІСО, 2002. – 864 с.
10. Україна у вимірі економіки знань / За ред. акад. НАН України В.М. Гейця. – К.: Основа, 2006. – 529 с.
11. Чужно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. – К.: Логос, 2003. – 623 с.

Стаття надійшла до редакції 26.06.2012.

КНИЖКОВИЙ СВІТ

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ТА ЮРИДИЧНА ОСВІТА
ПРЕСТИЖНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Україна, 01011, м. Київ, вул. Панаса Мирного, 26
E-mail: book@nam.kiev.ua
тел./факс 288-94-98, 280-80-56

Організаційно-економічні аспекти інноваційного оновлення національного господарства: Наук. монографія / М.М. Єрмошенко, С.А. Єрохін, В.М. Шандра, О.І. Гуменюк та інші; За наук. ред. д.е.н., проф. М.М. Єрмошенка і д.е.н., проф. С.А. Єрохіна. – К.: Національна академія управління, 2008. – 216 с. Ціна без доставки – 22 грн.

У монографії проаналізовано стан технологічного оновлення національної економіки на інноваційних засадах, виявлено позитивні сторони і недоліки цього процесу і розроблено організаційно-економічні основи формування механізму інноваційного оновлення економіки України, її окремих галузей та підприємств.